

De kunst van het luisteren

Het hoeven niet altijd websites en apps te zijn. Soms is het net zo gezellig om gewoon te luisteren. Wat is er leuker tijdens het sporten, sporen of tijdens een avondje in de zetel met een glaasje, dan een aangename vertelstem die je op een innemende manier wegwijs maakt in een intrigerend onderwerp. Podcasts dus. Hier twee korte, compacte en boeiende nieuwe podcastreeksen, een uit Vlaanderen en een uit Nederland.

De kronieken van het RKD

Het Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis, kortweg RKD, is al decennia een belangrijke bron van informatie als het over beeldende kunst uit de Nederlanden gaat. In hun podcastreeks *Kroniek Kunstgeschiedenis* gaan ze dieper in op de verhalen achter kunstwerken en kunstenaars. Het is geen voorspelbare bespreking van overbekende klassiekers. Om de twee maanden graaft het podcastteam van het RKD naar een origineel en onverwacht thema dat ze uitwerken op een verhalende en ontspannende manier. Het zijn de conservatoren zelf die je meenemen in hun onderzoek. In afleveringen van steeds twintig minuten leggen ze verrassende verbanden of vertellen ze verhalen die je nog nooit had gehoord. Er zijn intussen al drie afleveringen online te vinden.

De eerste gaat over Nederlandse kunstenaars in Parijs in de negentiende eeuw. Conservator Mayken Jonkman vertelt over de aantrekkingskracht van de lichtstad en het artistieke klimaat aldaar, en hoe tien procent van de Nederlandse kunstenaars er een poos verbleef. Aflevering twee buigt zich over plagiaat, en wel onder middeleeuwse graveurs. In de begindagen van de prentkunst gingen mogelijkheden open die ervoor ondenkbaar waren: snel reproduceren, onder-

werpen die niet helemaal populair waren toch uitvoeren of je fantasie de vrije loop laten in fabeldieren en volkstaferelen. Tegelijk was er van patenten en copyright nog geen sprake. De omwenteling die de gravure veroorzaakte en het ontstaan van massareproductie daardoor komen ter sprake, met als invalshoek het kopiëren en het probleem van originaliteit. De derde aflevering gaat dan weer de kunsteconomie in de zeventiende eeuw achterna. Angela Jager is geassocieerd onderzoeker bij het RKD en stelde einde 2020 haar boek *The Mass Market for History Paintings in Seventeenth-Century Amsterdam* voor. Daarin analyseert ze de minder kwalitatieve kunst – degene die je niet in de grote musea ziet – maar die de kunstmarkt overspoelde en menig huiskamer een vleugje historisch aanzien gaf. In de podcast gaat ze dieper in op productie, distributie en consumptie, wie maakte die schilderijen en wie kocht ze, in een eeuw waarin de kunstmarkt exponentieel groeide.

De podcasts van het RKD zijn verhelderend, origineel en voor een breed publiek. In elke aflevering leer je zowel wat basiskennis als frissen anekdotes.

Brugge by voice

Dichter bij huis lanceerde ook Triënnale Brugge 2021 een meeslepende podcast. Het driejaarlijkse kunsttraject gaat dit jaar door van 8 mei tot 24 oktober. Het thema is *TraumA*. De triënnale speelt met de verbeelding en balanceert op de dunne lijn tussen droom en trauma. Daarvoor duiken ze in de geschiedenis van Brugge op zoek naar vergeten en soms duistere verhalen. Dertien kunstenaars en architecten gaan in de Brugse binnenstad met dit thema aan de slag.

De podcast is niet alleen een ideale voorbereiding op een bezoek aan de tri-

ennale, ze staat ook volledig op zich. Het is een verkenning van de geschiedenis van de stad en de rol van kunst en architectuur daarin. Zo gaat de eerste aflevering, *Brugge, de schone slaapster*, over het prille begin van de stad. Waar haalde Brugge haar naam, hoe groeide ze uit tot de metropool van het veertiende-eeuwse Vlaanderen, en hoe dommelde ze daarna in. De tweede aflevering staat in het teken van architectuur, en het evenwicht tussen een historische erfgoedstad en een stad waarin mensen leven. De derde en vierde aflevering gaan specifiek over de triënnale, de rol van de kunstenaars in de stad en het thema van het festival. Je ontdekt er kanten van Brugge en historische lagen van de stad die je nog niet had opgemerkt, en vooral hoe kunstenaars daar een plek in vinden. Je leert er op een andere manier naar de Brugse kunstproductie kijken, met oog ook voor meer duistere en verborgen kanten. Aflevering 5 is dan weer concreet. Hierin komen werken van een aantal kunstenaars en architecten aan bod, en worden die gekoppeld aan plaatsen en verhalen uit de geschiedenis. Aan de hand van de kunstwerken neemt de podcast je mee langs de geheime hoekjes en pleintjes van de stad. Dat allemaal in vijf afleveringen van opnieuw elk twintig minuten. **JONAS BRUYNEEL**

Nadia Naveau, *Les Niches Parties*, 2021
Base-Alpha Gallery, Antwerpen
© Triënnale Brugge - Matthias Desmet